

CHIMIOTERAPIA

Material furnizat de „National Cancer Institute”
Traducere – Anca Labuneț – studenta UMF

Partea a I-a

Ce este chimioterapia?

Chimioterapia este terapia realizată prin utilizarea medicamentelor pentru tratamentul cancerului. Medicamentele respective sunt numite ‘citostatice’.

Cum funcționează chimioterapia?

Celulele normale se dezvoltă și mor într-un mod bine stabilit, controlat de organism. Cancerul survine când un grup de celule devin anormale și continuă să se dividă dezordonat și necontrolat. Citostaticele distrug celulele canceroase oprindu-le dezvoltarea și multiplicarea în unul sau mai multe momente ale ciclului lor de dezvoltare. Pentru că unele medicamente sunt mai eficiente administrate împreună decât separat, deseori tratamentul constă în administrarea mai multor chimioterapice. Această metodă se numește chimioterapie combinată.

În afară de chimioterapie, există și alte metode folosite în tratamentul cancerului. De exemplu, medicul dvs vă poate recomanda să vă supuneți unei intervenții chirurgicale pentru a îndepărta tumora, îndepărtând astfel unele simptomele cauzate de cancer. Puteți fi tratat și prin radioterapie. Uneori, așa cum va fi descris mai jos, medicul poate sugera o combinație între radioterapie, chimioterapie și chirurgie.

Pot fi folosite și alte tipuri de medicamente în tratamentul cancerului. Această metodă poate include anumite medicamente ce blochează efectul hormonilor. Medicii pot utiliza hormonoterapia pentru a stimula capacitățile naturale de apărare ale organismului împotriva cancerului.

Ce se poate obține cu ajutorul chimioterapiei ?

Depinzând de tipul de cancer și stadiul său de evoluție, chimioterapia poate fi folosită pentru:

- Vindecarea cancerului
- Stoparea extinderii cancerului
- Încetinirea evoluției cancerului

- Distrugerea celulelor canceroase care s-au extins în alte zone decât în tumora originală
- Eliminarea simptomelor cauzate de cancer

Chimioterapia poate îmbunătăți, de asemenea, calitatea vieții pacienților în ultimele luni de viață. Aceasta se numește îngrijire paliativă.

Chimioterapia va fi singurul tratament care mi se va administra pentru cancer ?

Uneori, chimioterapia este singura modalitate de terapie a cancerului, la unii pacienți. Deseori, însă, chimioterapia este administrată împreună cu radioterapie și tratament chirurgical ; în acest caz este numit tratament adjuvant. Sunt mai multe motive pentru care chimioterapia se poate administra împreună cu alte tratamente. De exemplu, chimioterapia poate fi folosită pentru a micșora o tumoare înainte de extirpare sau înainte de radioterapie. Ea poate fi folosită după operația chirurgicală, sau după radioterapie, pentru a facilita distrugerea eventualelor celule canceroase existente.

Ce medicamente mi se vor administra?

Medicul dvs va decide ce medicament sau medicamente vor avea efectul optim asupra dvs. Decizia depinde de tipul de cancer, de localizarea sa, de extinderea sa, de modul în care afectează organismul său, de starea de sănătate generală.

Medicul poate sugera includerea dvs într-un program de testare a unor metode noi de tratament, sau dvs puteți sugera medicului acest lucru. Aceste programe sunt studii de cercetare atent monitorizate ce promet noi tratamente pentru cancer. Se numesc trialuri clinice. Pacienții care iau parte la aceste programe de cercetare pot fi primii care beneficiază de metode de tratament mai bune. Acești pacienți pot avea o contribuție importantă la îmbunătățirea tratamentelor, ajutând astfel multe persoane. Pacienții sunt incluși în aceste programe doar dacă doresc și sunt liberi să se retragă în orice moment. Pentru a afla mai multe despre programele de

cercetare luați legătura cu un medic epidemiolog din cadrul Institutului Oncologic « Ion Chiricuță » Cluj-Napoca.

Unde mi se va administra chimioterapia?

Puteți beneficia de acest tratament acasă, la cabinetul medical, într-o clinică, în tratamentul ambulator al spitalului sau în spital în perioada de internare. Alegerea locului unde vi se va administra tratamentul depinde de ce medicamente luați, de politica spitalului, de preferințele medicului. Când începeți chimioterapia, ar putea fi necesar să rămâneți în spital pentru o scurtă perioadă pentru ca medicul să urmărească îndeaproape efectele acesteia și să facă îmbunătățirile necesare.

Cât de frecvent mi se va administra tratamentul și cât va dura acesta?

Acest lucru depinde de tipul de cancer, de scopul tratamentului, de medicamentele folosite, de modul în care organismul dvs răspunde la tratament. Vi se poate administra tratamentul zilnic, săptămânal sau lunar. Chimioterapia este deseori administrată în cicluri ce includ perioade de întrerupere a tratamentului necesare pentru ca organismul dvs să formeze noi celule sănătoase și să se fortifice. Medicul dvs va estima care este perioada în care veți primi tratamentul.

Indiferent de planul de tratament stabilit de medic, este important să îl urmați. Altfel, citostaticele nu vor avea efectul urmărit. Dacă pierdeți o sesiune de tratament sau nu luați o doză de medicament, contactați-vă medicul pentru instrucțiuni.

Uneori, medicul poate amâna un tratament pe baza rezultatelor unor analize de sânge. Medicul vă va informa ce trebuie să faceți în această perioadă și când veți relua tratamentul.

Cum mi se va administra chimioterapia?

Depinzând de tipul de cancer și de medicamentele utilizate, tratamentul va fi administrat astfel:

- Intravenos. Medicamentul va fi administrat printr-un ac fin introdus într-o venă, de obicei situată la nivelul palmei sau al antebrațului. O altă modalitate este utilizarea unui cateter, adică un tub subțire introdus într-o venă de calibru mare care este păstrat atât cât e necesar. Acest tip de cateter se numește cateter central venos. Uneori, cateterul central venos este atașat la

un mic container din material plastic sau metal plasat chirurgical sub piele.

- Oral printr-o pastilă, o capsulă sau sub formă lichidă. Acest medicament va fi înghițit, la fel ca pe orice alt medicament.
- Intramuscular, subcutanat sau direct într-o zonă canceroasă prin piele, intralezional. Medicamentul va fi injectat.
- Localizat. Medicamentul va fi aplicat pe piele.

Chimioterapia poate fi administrată pe zone specifice ale organismului utilizând un cateter. Cateterul poate fi plasat direct în lichidul spinal, în cavitatea abdominală, în vezica urinară sau în ficat. Medicul sau asistenta dvs pot folosi termeni specifici pentru diversele tipuri de cateter. De exemplu, un cateter intratecal este folosit pentru a se administra medicamentul în lichidul spinal. Cateterul intracavitar este instrumentul care poate fi plasat în abdomen, pelvis sau piept.

Există două feluri de pompe: interne și externe, ce pot fi utilizate pentru a controla debitul de administrare al medicamentului. Pompele externe rămân în afara organismului. Unele sunt portabile și permit deplasarea pacientului în timpul în care pompa nu este în funcțiune. Alte tipuri de pompe externe nu sunt portabile și limitează activitatea pacientului. Pompele interne sunt plasate chirurgical în interiorul organismului, de obicei sub piele. Ele conțin un mic rezervor care trimite medicamentul în cateter. Pompele interne permit pacienților să își îndeplinească activitățile zilnice.

Chimioterapia este dureroasă?

Administrarea orală a chimioterapicelor, prin aplicare pe piele sau prin injectare produce aceleași senzații ca administrarea oricăror alte medicamente prin aceleași metode. Introducerea unei linii intravenoase produce aceleași senzații ca și extragerea de sânge pentru analize. Unii pacienți au o senzație de răceală, sau o altă senzație neobișnuită în primele momente. Spuneți asistentei sau medicului ce simțiți. Spuneți-le, de asemenea, despre orice senzație de arsură, durere sau discomfort pe care o experimentați în timpul tratamentului. Multe persoane nu au senzații neplăcute decât în mică măsură, sau deloc. Dacă o persoană are neplăceri din orice motiv sau devine dificilă inserarea acului într-o venă, se poate folosi un cateter central venos. Astfel se evită inserarea repetată a acului în venă.

Cateterul central venos nu produce durere sau discomfort dacă e plasat în zona potrivită și îngrijit, deși persoana este, în general, conștientă de prezența lui. Este important să îi spuneți medicului sau asistentei dacă simțiți vreun discomfort.

Pot lua alte medicamente în timpul chimioterapiei ?

Unele medicamente pot interfera cu efectele chimioterapiei. De aceea trebuie să faceți o listă cu toate medicamentele ce vă sunt administrate pe care să o arătați medicului înainte de a începe chimioterapia. Lista trebuie să includă numele fiecărui medicament, frecvența și motivul administrării lui, precum și doza prescrisă. Nu uitați să menționați și medicamentele uzuale cum ar fi laxativele, pastilele pentru răceală, analgezice și vitamine. Medicul vă va spune dacă trebuie să întrerupeți folosirea unora dintre aceste medicamente înainte de începerea chimioterapiei. După începerea tratamentului, consultați-vă medicul înainte de a lua noi medicamente, sau a înceta folosirea celor pe care le luați.

Voi putea lucra în timpul chimioterapiei ?

Majoritatea persoanelor își pot continua lucrul în timpul tratamentului. Poate fi posibil să vă programați tratamentul la sfârșitul zilei sau al săptămânii, pentru a nu vă incomoda în timpul lucrului.

Dacă chimioterapia vă dă o stare de oboseală, vă puteți gândi la ajustarea programului de lucru pentru o perioadă. Vorbiți cu angajatorul despre nevoile și dorințele dvs în această perioadă. Vă puteți înțelege asupra unui program redus sau vă puteți rezolva

îndatoririle acasă. Conform legilor în vigoare, angajatorilor nu li se permite discriminarea persoanelor care urmează un tratament.

Cum îmi pot da seama dacă chimioterapia are efectul scontat ?

Medicul și asistenta vor folosi mai multe metode pentru a măsura eficacitatea tratamentului. Va trebui să vă supuneți frecvent examinărilor fizice, analizelor de sânge, ecografiilor și radiografiilor. Nu ezitați să îl întrebați pe medic despre rezultatele testelor și ce arată ele în legătură cu evoluția stării dvs de sănătate.

Testele și consultațiile fac dovada eficacității chimioterapiei, dar efectele adverse nu au concludență sub acest aspect. Efectele adverse, ca senzația de greață și pierderea părului sunt cauzate de efectul negativ pe care chimioterapicele le au și asupra altor celule, nu numai asupra celulelor canceroase. Uneori, pacienții cred că dacă nu au efecte adverse, tratamentul nu are efect și dacă au aceste efecte, medicamentele sunt eficiente. Dar efectele adverse variază de la persoană la persoană, și de la un medicament la altul, astfel încât prezența sau absența lor nu este un semn al eficacității tratamentului.

Dacă simțiți efecte adverse, puteți face multe lucruri pentru a le minimiza. Următoarea secțiune a acestei broșuri descrie cele mai frecvente efecte adverse ale chimioterapiei și vă oferă sugestii asupra câtorva modalități de a le înfrunța. Ele vor fi prezentate în numărul următor al revistei.

